

РОЗБУДОВА ДЕРЖАВИ (1917-1921)

Центральна Рада на чолі з Президентом Михайлом Грушевським у листопаді 1917 року проголосила заснування Української Держави та встановлення державного уряду, що було складним завданням та вимагало поборення великих труднощів. Центральна Рада мусіла оформити державний уряд у такий спосіб, щоб обґрунтувати свою легітимність перед власним народом та державами світу. Потрібно було створити міністерства, оформити законодавство, налагодити міжнародні зв'язки, посилавши представників до різних держав світу, домагаючись від них офіційного визнання та дипломатичної підтримки.

Уся ця праця була ускладнена ще й тим, що протягом чотирьох років (1917-1920) - час встановлення нової Держави України - було три різні форми уряду: Уряд Центральної Ради тривав з березня 1917 р. по квітень 1918 р.; Гетьманський Уряд тривав з квітня по грудень 1918 р.; уряд Директорії (Українська Народна Республіка) тривав з грудня 1918 по 1920 рік.

Фінансовий аспект нової держави був найбільш вагомим і на укладання цієї справи увага уряду була особливо спрямованою для швидкого розв'язання фінансових потреб необхідно було друкувати державні банкноти та кредитові білети.

У архівних фондах нашого Музею і Бібліотеки маємо, правдоподібно, повну колекцію банкнот, які були видані трьома урядами української Держави у ці роки, і дещо пізніше. У додаток до практичного та необхідного аспекту видання перших банкнот новою державою є

ще й інші сторони - багато-значні та символічно-особливі. Члени фінансового комітету (кожного із трьох урядів), завідуючи цим завданням, приділили велику увагу остаточному рішенню видання банкнот у такому вигляді, у якому вони повинні були з'явитися. Формулювання написів, інсигнії та уважно вибрані символічні зображення на банкнотах можуть багато свідчити про країну, яка їх видала. Ці складники інформують про становище уряду стосовно свого народу, особливо щодо національних меншин, вказують на культурну та історичну спадщину народу, звеличують видатних історичних постатей тощо. На кінець важливим є також й мистецька сторона банкнот. Усі ці елементи на банкнотах творять суттєвість державної ідентичності для свого народу і для держав світу.

Перші паперові гроші, видані 1917 року Центральною Радою, це банкноти вартістю 100 карбованців. Назва "карбованець" походить від слова карбувати (робити зарубки на чомось), що було старовинним способом обчислення. Напис на банкноті був чотирьохмовний. На зворотній стороні напис був російською, польською та єврейською мовами, а на лицевій стороні - українською. Це вважалося важливим жестом держави у відношенні до етнічних меншин, які проживали на українській території. На лицевій стороні банкноти маємо напис українською мовою на тлі рослинного мотиву у стилі козацького барокко, відомого в українському минулому (доби Козацької держави). Але, найважливіша особливість банкноти - це представлення на ній

Тризуба - геральдичного знаку князя Володимира Великого і Київської-Русі. Включення Тризуба в банкноти новітньої української держави підкреслює зв'язок Київської Русі з відродженою українською державою двадцятого століття. Центральна Рада згодом затвердила Тризуб як державний герб та включила його в державні печатки. Мистецьке оформлення цієї банкноти належало Георгію Нарбуту, 1886-1920. Молодий, талановитий мистець, спеціаліст у графічних роботах став професором Української Академії Мистецтв в Києві 1917 року, а згодом, у 1918, році ректором. Знаний він був за свої графічні праці геральдичних знаків, ілюстрації до мистецьких книжок та журналів. Найбільш відомим він став за свої мистецькі виконання банкнот, поштових марок та печаток. Помер мистець передчасно від тифу. Центральна Рада видала також банкноти вартістю 25 і 50 карбованців. Мистецьке оформлення цих грошових знаків виконав Олександр Красовський. Зображення на цих банкнотах віддзеркалюють аграрний аспект українського народу. Обабіч декоративної еліпси, із Тризубом посередині, зображено селянина з лопатою в руках на одній стороні, а на іншій селянку зі снопом пшениці в руках, яка опустила навколішки. Центральна Рада планувала видати ще банкнотин вартістю 5 і 10 карбованців, але уряд упав і ці банкноти так і не були видруковані.

Продовження - в наступній статті.

Любов Волинець

Зразки банкнот Української Народної Республіки

Сестри Службниці Непорочної Діви Марії запрошують

11-12 серпня 2018

На 64-ту Свято-Успенську Прощу, яку очолює Блаженніший Патріарх Святослав

МАРІЯ - ЗРАЗОК МОЛИТВИ: «Робіть те, що Він вам скаже...»

ПРЕЗЕНТАЦІЇ СЕМІНАРУ

11 серпня - "Марія, Матір Слова Божого" (англ.)

Отець Джек Кастер служить ректором Собору Святого Архистратига Михаїла у Пассейку та вікарієм у штаті Нью-Джерсі. Він є уродженцем Джерсі-Сіті, штат Нью-Джерсі та греко-католиком за власним вибором. Отримав наукові ступені із Св. Письма та Теології з Папського Біблійного Інституту та Григоріанського Університету в Римі. Працював протягом тринадцяти років деканом і професором Св. Письма у Візантійській Католицькій Семінарії у Піттсбургу, штат Пенсильванія. Написав чотири книги та численні статті, а його рубрика "Досліджуючи Св. Письмо" з'являється щомісяця у часописі «Життя Східних Католиків», яку видає Епархія Пасейку.

12 серпня - "Її вибір визволив нас" (українською)

Отець д-р Іван Кацак - церковний історик, який ділиться своїм глибоким знанням історії Української Католицької Церкви у Сполучених Штатах. Чотири роки він служив військовим капеланом, а також відповідальним за катехизацію, покликання та проректором малої семінарії. Отець Іван - автор кількох книг. Його останню книгу було видано під назвою "Митрополит Андрей Шептицький та встановлення Української Католицької Церкви в США". Отець Іван - парох церкви Святої Трійці в Кергонксоні та в Гантері, штат Нью-Йорк.

